

JAK MOTYWOWAĆ UCZNIÓW DO NAUKI JĘZYKA OBCEGO?

- Nauczanie zorientowane na ucznia
- Wrodzone cechy osobowości ucznia
- Nabyte cechy osobowości ucznia
- Motywacja a nauczyciel
- Motywacja a cele nauczania
- Motywacja a treści nauczania
- Motywacja a zasady i techniki nauczania
- Motywacja a środki nauczania

Marek Szalek

JAK MOTYWOWAĆ UCZNIÓW DO NAUKI JĘZYKA OBCEGO

**MOTYWACJA
W TEORII I PRAKTYCE**

Tytuł: Jak motywować uczniów do nauki języka obcego?

Motywacja w teorii i praktyce

Autor: Marek Szalek

Redaktor techniczny: Krzysztof Rostek

Korekta: Maria Świętek

Skład: Wagros

Ilustracje: Agnieszka Hodowana

© COPYRIGHT by WAGROS Poznań 2004

Printed in Poland

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Powielanie, zapisywanie i przetwarzanie w systemach elektronicznych zabronione.

Każda reprodukcja lub adaptacja części lub całości wymaga pisemnej zgody Wydawcy.

ks 176827

WYDAWCA: WAGROS

60-456 Poznań

ul. Międzyzdrojska 50

Sprzedaż hurtowa i wysyłkowa:

WAGROS

ul. Międzyzdrojska 50

60-456 Poznań

tel./fax: (0-61) 84-88-297 w.17

e-mail: wydawnictwo@wagros.com.pl

<http://www.wagros.com.pl>

ISBN 83-87388-78-5

✓
278/04

SPIS TREŚCI

OD AUTORA.....	6
CZĘŚĆ TEORETYCZNA.....	7
ROZDZIAŁ I	
NAUCZANIE ZORIENTOWANE NA UCZNIA. ZAŁOŻENIA PODSTAWOWE	
1. Dwie orientacje w dydaktyce języków obcych.....	7
2. Analiza potrzeb uczących się.....	8
3. Rola czynników afektywnych.....	10
4. Związki pomiędzy afektywną i intelektualną sferą ludzkiej psychiki.....	12
5. Status ucznia w procesie nauczania i uczenia się języka obcego.....	13
6. Relacje pomiędzy nauczaniem a uczeniem się.....	16
7. Interakcja zamiast ćwiczeń.....	17
ROZDZIAŁ II	
WRODZONE CECHY OSOBOWOŚCI UCZNIA.....	
1. Wrodzone i nabyte cechy osobowości.....	18
2. Cechy wrodzone.....	19
2.1. Właściwości wiekowe.....	20
2.1.1. Średni wiek szkolny.....	22
2.1.2. Starszy wiek szkolny.....	25
2.2. Inteligencja i zdolności.....	27
2.3. Najważniejsze typologiczne cechy charakteru.....	28
2.3.1. Typ temperamentu.....	28
2.3.2. Typ osobowości.....	30
2.4. Cechy indywidualne.....	31
2.4.1. Empatia.....	31
2.4.2. Poziom lęku.....	32
2.4.3. Duch rywalizacji.....	33
2.4.4. Strategie uczenia się.....	33
2.4.5. Strategie komunikacyjne.....	39
2.4.6. Strategie stosowane przez uczniów dobrych i wynikające z nich wnioski praktyczne dla nauczyciela.....	44
ROZDZIAŁ III	
NABYTE CECHY OSOBOWOŚCI UCZNIA.....	
1. Nabyte cechy osobowości.....	46
2. Subiektywny obraz samego siebie.....	46
3. Subiektywny obraz procesu uczenia się języka.....	48
4. Postawa.....	49
5. Motywacja.....	50
5.1. Rola motywacji w procesie uczenia się języka obcego.....	50
5.2. Pojęcie motywu i motywacji.....	52
5.3. Najważniejsze cechy motywacji.....	54
5.3.1. Struktura motywacji.....	54
5.3.2. Dynamika motywacji.....	55
5.3.3. Intensywność motywacji.....	56
5.4. Rodzaje motywacji.....	57
5.5. Przyczyny motywacji negatywnej.....	61
6. Nauczanie zorientowane na ucznia – podsumowanie.....	66

CZĘŚĆ PRAKTYCZNA	68
ROZDZIAŁ IV	
MOTYWACJA A NAUCZYCIEL	68
1. Motyw nauczyciela.....	68
2. Indywidualny styl nauczania i jego części składowe.....	69
2.1. Cechy osobowościowe nauczyciela.....	70
2.2. Językowe i zawodowe przygotowanie nauczyciela	71
3. Rola nauczyciela w procesie dydaktycznym	74
4. Podstawowe funkcje nauczyciela języka obcego	75
ROZDZIAŁ V	
MOTYWACJA A CELE NAUCZANIA	78
1. Zasadność konkretyzacji celów	78
2. Aspekty konkretyzacji celów.....	80
2.1. Operacjonalizacja celów.....	80
2.2. Zasady formułowania celów.....	81
2.3. Specyfika celów krótkoterminowych	82
ROZDZIAŁ VI	
MOTYWACJA A TREŚCI NAUCZANIA	85
1. Znaczenie treści nauczania w procesie dydaktycznym.....	85
2. Źródła relewantnej dla uczniów informacji.....	86
2.1. Codzienna rzeczywistość.....	86
2.2. Korelacja międzyprzedmiotowa	87
2.2.1. Znaczenie korelacji międzyprzedmiotowej	87
2.2.2. Możliwości skorelowania nauczania języka obcego z nauczaniem innych przedmiotów szkolnych	88
2.2.3. Niektóre formy korelacji międzyprzedmiotowej.....	91
2.3. Informacje realioznawcze	92
2.4. Indywidualne zainteresowania uczniów	94
ROZDZIAŁ VII	
MOTYWACJA A ZASADY I TECHNIKI NAUCZANIA	95
1. Zasada nauczania a technika nauczania.....	95
2. Zasada komunikatywności	95
2.1. Pojęcie zasady komunikatywności.....	95
2.2. Potrzeba ukomunikatywnienia ćwiczeń językowych	96
2.3. Podstawowe sposoby ukomunikatywnienia ćwiczeń językowych	97
2.4. Zasada komunikatywności a system ćwiczeń językowych.....	100
2.4.1. Wiadomości – nawyki – umiejętności.....	100
2.4.2. Ćwiczenia przedkomunikacyjne.....	102
2.4.3. Ćwiczenia komunikacyjne	104
2.4.4. Kontakty międzyszkolne i prywatne	109
3. Zasada sytuacyjności	110
3.1. Pojęcie zasady sytuacyjności	110
3.2. Aspekty sytuacyjności nauczania.....	112
3.2.1. Sytuacyjność prezentacji nowego materiału językowego	112
3.2.2. Sytuacyjność ćwiczeń wdrażających i syntetycznych.....	113
4. Zasada kognitywności	119
4.1. Pojęcie zasady kognitywności	119

4.2. Realizacja zasady świadomego nauczania w praktyce szkolnej	120
4.2.1. Realizacja zasady świadomego nauczania na etapie prezentacji	121
4.2.2. Realizacja zasady świadomego nauczania na etapie objaśniania	121
4.2.3. Realizacja zasady świadomego nauczania na etapie wstępnego utrwalenia i kontekstualizacji	133
5. Zasada problemowości	134
5.1. Pojęcie zasady problemowości	134
5.2. Realizacja zasady problemowości w praktyce szkolnej	135
5.2.1. Realizacja zasady problemowości na etapie prezentacji i objaśniania	135
5.2.2. Realizacja zasady problemowości na etapie wstępnego utrwalenia i kontekstualizacji	136
6. Zasada nauczania poprzez grę i zabawę	140
6.1. Zasadność stosowania gier i zabaw w procesie dydaktycznym	140
6.2. Gry językowe	143
6.3. Techniki teatralne	145
6.4. Niektóre sposoby kształtowania wrażliwości estetycznej u uczniów	147
6.5. Rola humoru w nauczaniu języka obcego	149
7. Zasada indywidualizacji	150
7.1. Pojęcie zasady indywidualizacji	150
7.2. Niektóre sposoby realizowania zasady indywidualizacji w praktyce szkolnej	150
7.2.1. Zasada indywidualizacji a nauczyciel	150
7.2.2. Zasada indywidualizacji a cele nauczania	151
7.2.3. Zasada indywidualizacji a treści nauczania	152
7.2.4. Zasada indywidualizacji a techniki nauczania	153
7.2.5. Zasada indywidualizacji a środki nauczania	160
ROZDZIAŁ VIII	
MOTYWACJA A ŚRODKI NAUCZANIA	162
1. Uwagi ogólne	162
2. Multimedia	163
3. Techniczne środki audiowizualne	163
4. Technika komputerowa	164
4.1. Nauka języka obcego wspomagana komputerem (CALL)	164
4.2. Internet	165
4.3. Poczta elektroniczna (E-mail)	166
4.4. Nauczanie na odległość (Distance learning)	167
5. Materiały autentyczne	167
PRZYPISY	169
CYTOWANA LITERATURA	175